

**PROGRAM SZKOLNEGO KLUBU WOŁONTARIUSZA
DZIAŁAJĄCEGO W SZKOLE PODSTAWOWEJ Z ODZIAŁAMI
INTEGRACYJNYMI NR 42 IM. MIKOŁAJA KOPERNIKA W ZABRZU**

Podstawa prawna - Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i wolontariacie

(Dz. U. 2016 poz.1817 i 1948 oraz 2017 poz.60 z późniejszymi zmianami)

„Miarą twojego człowieczeństwa jest wielkość twojej troski o drugiego człowieka”

Ks. Mieczysław Maliński

Wstęp

Uczniowie i nauczyciele w naszej szkole są pełni pasji i zaangażowania, często kierują się wrażliwością i troską o drugiego człowieka. Pragną nieść bezinteresowną pomoc, służąc tak potrzebującym jak i samym sobie. W obecnych czasach trudno znaleźć inne, lepsze narzędzie edukacji obywatelskiej. Praca na rzecz innych stwarza okazję do wyszukiwania autorytetów i budowania świata wartości, pomaga w rozwijaniu zainteresowań oraz w szukaniu pożytecznej formy spędzania czasu wolnego. Młodzież wraz z opiekunami ma szansę podjąć się zadań wzbogacających ich doświadczenia i umiejętności. Praca w Szkolnym Klubie Wolontariusza umożliwia podejmowanie różnych przedsięwzięć, akcji, które są systematyczną i długofalową pomocą potrzebującym.

Program jest przeznaczony dla uczniów Szkoły Podstawowej z Oddziałami Integracyjnymi nr 42 im. Mikołaja Kopernika w Zabrze.

POSTANOWIENIA OGÓLNE:

1. Wolontariat- to bezpłatne, dobrowolne, świadome działanie na rzecz innych, wykraczające poza więzi rodzinno-koleżeńsko-przyjacielskie.
2. Wolontariusz- (łac. voluntarius = dobrowolny, chętny) w *Słowniku Wyrazów Obcych i Zwrotów Obcojęzycznych W. Kopalińskiego, Wiedza Powszechna, wyd. IX, Warszawa 1975 r.* czytamy, że jest to wojskowy, dawniej ochotnik, albo praktykant pracujący bez wynagrodzenia dla nauczania się zawodu. W *Słowniku Wyrazów Obcych, Wydawnictwo Naukowe PWN, wyd. 27, Warszawa 1993 r.* określany jest jako bezpłatna forma stażu w szpitalu lekarza zdobywającego praktykę. Współczesna definicja określa wolontariusza jako kogoś, kto dobrowolnie, bez wynagrodzenia, świadomie działa na rzecz innych nie będących jego bliskimi. Wolontariuszem może być każdy, w każdej dziedzinie życia społecznego. Może to być również pomaganie środowisku naturalnemu.
3. Wolontariat szkolny- inicjatywa młodzieży, skierowana do ludzi młodych, którzy chcą pomagać najbardziej potrzebującym, inicjować działania w środowisku lokalnym, wspomagać różnego typu inicjatywy charytatywne, kulturalne.

Reasumując: wolontariuszem może być każda osoba, która dobrowolnie i świadomie podejmuje bezpłatną pracę na rzecz potrzebujących.

Zgodnie z regulacjami prawnymi:

- osoby poniżej 13 roku życia mogą podejmować działania o charakterze wolontariackim jedynie w obecności opiekuna
- osoby w wieku 13-18 lat mogą już podejmować pracę samodzielnie, jednak każdy niepełnoletni kandydat musi przedstawić pisemną zgodę opiekuna prawnego.

Cele szczegółowe programu

- Nowatorski system włączania młodzieży w życie społeczności szkolnej i środowiska lokalnego o charakterze regularnym i akcyjnym
- Tworzenie więzi między uczniami, a nauczycielami
- Zapoznanie młodzieży z ideą wolontariatu oraz jej propagowanie
- Budowanie twórczej atmosfery w szkole, sprzyjającej samorealizacji i poszerzaniu własnych zainteresowań
- Prowadzenie akcji pomocowych na rzecz osób potrzebujących, instytucji i organizacji społecznych
- Uważliwanie na cierpienie, samotność i potrzeby innych
- Kształtowanie postaw prospołecznych
- Rozwijanie empatii i tolerancji wobec odmienności, chorób, osób w różnej sytuacji życiowej
- Inspirowanie do spędzania aktywnego czasu wolnego, rozwijania pasji, realizacji zainteresowań związanych z pomocą innym, odkrywanie nowych talentów i możliwości
- Zawieranie wartościowych przyjaźni
- Kreowanie roli szkoły jako centrum lokalnej aktywności
- Wzbogacanie tradycji szkoły zgodnie z założeniami programu wychowawczego
- Kształtowanie umiejętności działania zespołowego
- Wspieranie ciekawych inicjatyw młodzieży szkolnej.

Obszary działań

Aktywność wolontariuszy ukierunkowana jest na dwa zasadnicze obszary: środowisko szkolne i środowisko pozaszkolne. Dodatkowo wolontariusze mogą uczestniczyć w akcjach ogólnopolskich, gminnych lub powiatowych. Działania mogą się odbywać:

- poza terenem szkoły, np. akcje pomocowe na rzecz potrzebujących przy współpracy z instytucjami, organizacjami, stowarzyszeniami itp.
- na terenie szkoły i na rzecz szkoły – współdziałanie uczniów.

Wykaz działań Szkolnego Klubu Wolontariusza

- udział w zajęciach pozalekcyjnych
- współpraca z Samorządem Uczniowskim
- zbiórki rzeczowe dla osób potrzebujących z lokalnego środowiska
- kartki świąteczne dla Fundacji Śląskiego Centrum Chorób Serca
- organizacja akcji „Światelko pamięci”
- współpraca z Hospicjum w Zabrze
- współpraca z Fundacją Ewy Błaszczak „Akogo?”
- współpraca ze Stowarzyszeniem „Pewny klucz”
- współpraca z Fundacją Ziko dla zdrowia
- współpraca z Fundacją Śląskiego Centrum Chorób Serca
- współpraca z Fundacją Missio Cordis Olsztyn
- współpraca z Fundacją Instytut Myśli Europejskiej
- promowanie akcji „Dzień Osób z Afazją Rozwojową”
- promowanie akcji „Międzynarodowy Dzień Osób z Niepełnosprawnościami”
- promowanie akcji „Światowy Dzień Zespołu Downa”
- promowanie akcji „Ogólnopolski Dzień Walki z Depresją”
- promowanie akcji „Światowy Dzień Świadomości Autyzmu”
- promowanie akcji „Ogólnopolski Dzień Praw Dziecka”
- promowanie akcji „Światowy Dzień Chorych”
- udział w projekcie „Multisensoryczne poznawanie świata”
- udział w projekcie „Seniorzy dzieciom-dzieci Seniorom”
- udział w projekcie „Odłóż telefon-włącz myślenie”
- udział w projekcie „Zbieramto w szkole”
- inne

System rekrutacji

- wywieszanie plakatów zachęcających młodzież do włączenia się w prace Wolontariatu, informujące o działalności SKW oraz naborze
- zachęcanie uczniów do działań w SKW podczas rozmów prowadzonych przez nauczycieli, specjalistów i doświadczonych wolontariuszy
- lekcje wychowawcze poświęcone idei wolontariatu
- wyznaczenie terminu spotkania organizacyjnego, na którym przedstawione zostają podstawowe informacje i prowadzone są wstępne rozmowy z uczniami oraz wybrany zostaje lider klubu spośród wolontariuszy.

Spotkania Szkolnego Klubu Wolontariusza

Spotkania będą odbywać się minimum raz w miesiącu lub w zależności od potrzeb, w sposób stacjonarny, zdalny lub poprzez dziennik i będą miały na celu:

- przybliżenie młodzieży idei wolontariatu
- przeszkolenie wolontariuszy na pierwszym spotkaniu
- zapoznanie z prawami i obowiązkami wolontariuszy
- poznanie zasad pracy i etyki działalności SKW
- umożliwienie rozpoznania własnych motywacji do pracy
- poznanie obszarów pomocy
- uzupełnianie „mapy” potrzeb środowiska szkolnego i lokalnego
- opracowanie harmonogramu działań SKW
- monitorowanie działalności wolontariuszy
- wymiana doświadczeń
- sprawozdania z działalności SKW

Prawa Wolontariusza

1. Wolontariusz ma prawo do zgłaszania własnych propozycji i inicjatyw
2. Wolontariusz ma prawo do podejmowania pracy w wymiarze nieutrudniającym nauki w szkole i pomocy w domu
3. Wolontariusz ma prawo do wsparcia ze strony koordynatora lub innych pracowników SKW
4. Wolontariusz nie powinien wykonywać prac objętych polityką etatową, czyli zastępować pracownika
5. Wolontariusz ma prawo do otrzymania pisemnego zaświadczenia o wykonanej pracy
6. Wolontariusz ma prawo być poinformowany o trudnościach, kosztach przejazdu związanych z wykonywaną pracą
7. Wolontariusz ma prawo do rezygnacji z pracy wolontarystycznej uprzedzając odpowiednio wcześniej koordynatora SKW
8. Nie wolno wywierać na wolontariusza presji moralnej w związku z realizowanym zadaniem pozostającym w konflikcie z jego przekonaniami

Obowiązki Wolontariusza

1. Niepełnoletni członkowie Szkolnego Klubu Wolontariatu muszą przedstawić pisemną zgodę rodziców lub opiekunów na działanie w wolontariacie.
2. Wolontariusz ma obowiązek systematycznie uczestniczyć w spotkaniach, szkoleniach, warsztatach i pracach SKW.
3. Wolontariusze są słowni i wywiązują się ze swoich obowiązków.
4. Wolontariusze nie otrzymują wynagrodzenia, ani żadnych świadczeń za swoją pracę.
5. Członkowie wolontariatu starają się w szkole i poza nią zachowywać kulturalnie i być wzorem dla innych uczniów.
6. Wolontariusz ma obowiązek respektować zasady SKW takie, jak:
 - a) zasada osobistej pracy nad własnym rozwojem;
 - b) zasada zaangażowania na rzecz potrzebujących pomocy;
 - c) zasada troski o los słabszych;
 - d) zasada równości;
 - e) zasada prawdy, przyjaźni, życzliwości, szacunku.
7. Wolontariusz może zostać skreślony z listy wolontariuszy za nieprzestrzeganie Regulaminu Szkolnego Klubu Wolontariusza.

Sposoby ewaluacji

- indywidualna karta z działalności Wolontariusza na koniec roku szkolnego
- sprawozdanie z pracy SKW
- rejestr akcji charytatywnych, instytucji, w których są obecni wolontariusze
- podziękowania od osób i instytucji

Działalność informacyjna

- strona internetowa szkoły
- zdjęcia z działalności SKW (imprezy, akcje itp.)
- grupa wsparcia na portalu społecznościowym
- szkolna tablica informacyjna
- plakaty okazjonalne na terenie szkoły

Nagradzanie wolontariuszy

1. Członkowie wolontariatu mogą być nagradzani poprzez:

- a) wyrażenie uznania ustnego
- b) pochwałę na forum szkoły (od opiekunów SKW, dyrektora)
- c) przyznanie punktów zgodnie z wewnątrzszkolnym systemem oceniania
- d) umieszczanie na liście honorowych wolontariuszy
- e) wpis na świadectwie ukończenia szkoły „Aktywny udział w Szkolnym Klubie Wolontariusza”

Warunkiem otrzymania wpisu na świadectwie jest udokumentowana praca w SKW- 40 godzin odpracowanych na przestrzeni klas 7 i 8 lub 40 godz. jeśli wolontariusz pracuje tylko w klasie 8. Przeprowadzone godziny odnotowuje się w karcie aktywności wolontariusza. Uczeń, który realizował wolontariat poza szkołą, jest zobowiązany dostarczyć zaświadczenie o odbytym wolontariacie najpóźniej do końca maja. Zaświadczenie ma zawierać nazwę placówki, pieczętkę i podpis osoby odpowiedzialnej za opiekę nad wolontariuszem, okres, w którym wolontariusz angażował się w pomoc oraz ilość zrealizowanych przez niego godzin.

2. Nagradzanie wolontariuszy ma walor motywujący, podkreślający uznanie dla działalności wolontariusza.

Rezygnacja z pracy w wolontariacie

1. Każdy wolontariusz ma prawo zrezygnować z pracy w wolontariacie.
2. Od momentu podjęcia decyzji o rezygnacji, wolontariusz ma dwa tygodnie na dostarczenie opiekunom wolontariatu pisemnego oświadczenia o rezygnacji z podpisem rodzica.

Cechy Wolontariusza

- **WYSOKI STOPIEŃ WRAŻLIWOŚCI**, który pozwala na wnikliwą obserwację świata, tego, co nas otacza. To pomaga dostrzegać wokół siebie ludzi potrzebujących, samotnych, bezradnych, cierpiących i chorych. Samo dostrzeżenie ich- to nie wszystko! Wielu ludzi bowiem dostrzega wokół siebie potrzebujących, ale przechodzi obok obojętnie, nie reaguje.
- **EMPATIA**, czyli umiejętność wczuwania się w sytuację i doznania drugiego człowieka, rozumienia i przeżywania jego cierpienia. Takie osobiste odbieranie drugiego człowieka skłania nas do zatrzymania się nad jego niedolą, wyzwała w nas potrzebę ochraniania go, udzielania mu pomocy. Wtedy pomagamy najbardziej skutecznie. Dajmy z siebie jak najwięcej, a to z kolei daje nam ogromną satysfakcję i zadowolenie z dobrze wypełnionego moralnego obowiązku.
- **CIERPLIWOŚĆ**, której należy się uczyć codziennie, wypełniając swe zobowiązania. Wymaga to dużego panowania nad swoimi emocjami, nad złością, zniecierpliwieniem, popędlivością, często nad lenistwem czy zniechęceniem.
- **ODPOWIEDZIALNOŚĆ** za siebie, swoje działania i za swojego podopiecznego. Odpowiedzialność należy w sobie wzbudzać i wzmacniać. Poczucie odpowiedzialności jest dowodem naszej dojrzałości do podejmowania różnych ról społecznych. Musimy pamiętać, że jeśli zobowiązujemy się do czegoś, powinniśmy wcześniej ocenić nasze siły i umiejętności, aby nie podejmować zadań przerastających nasze możliwości. Nigdy nie należy obiecywać zbyt wiele, a potem nie wywiązywać się ze swoich zobowiązań. Lepiej wziąć na siebie mniej obowiązków, ale wywiązać się z nich sumiennie.
- **WSPÓŁDZIAŁANIE**- znacznie więcej można osiągnąć działając wspólnie niż indywidualnie. Takiego współdziałania należy uczyć się, aby nie przekształciło się w zażartą rywalizację i zaspakajanie niezdrowych własnych ambicji.
- **PUNKTUALNOŚĆ**- poszanowanie własnego czasu i czasu innych, to kolejna cecha, którą należy w sobie wypracować.

- **GOSPODAROWANIE CZASEM** jest bardzo cenną umiejętnością, tym bardziej, że wolontariusze swoją działalność społeczną godzą z nauką szkolną i obowiązkami domowymi. Nie można bowiem być „dobrym” wolontariuszem dla wszystkich podopiecznych, zaniedbując własną rodzinę.
- **TOLERANCJA I AKCEPTACJA**- tak bardzo potrzebna zwłaszcza w kontaktach z osobami chorymi czy niepełnosprawnymi. To bardzo trudne zadanie, aby zaakceptować tę „inność” fizyczną czy psychiczną, umieć zobaczyć w osobie niepełnosprawnej pełnowartościowego człowieka. Nie każdy umie sobie z tym poradzić. Wymaga to pewnego treningu i przygotowania psychologicznego.
- **„ WSTYD ZA ZŁO”** , ważne jest wypracowanie odpowiedzialności za siebie i innych oraz poczucia wstydu za popełnione błędy czy wyrządzone krzywdy. Takie poczucie ma zastępować konstruktywną krytykę, służyć rozwojowi wewnętrznemu, pracy nad sobą w celu podnoszenia własnej wrażliwości, umiejętności i kwalifikacji.
- **PRAWO DO SŁABOŚCI**, do błędu czy porażki- nie jesteśmy nieomylni, zdarza się, że zrobimy coś źle, nie tak, jak planowaliśmy. Musimy sobie dać to prawo, nie załamywać się porażkami, ale wyciągać z nich konstruktywne wnioski na przyszłość- uczyć się na błędach. Zdobywamy w ten sposób nowe doświadczenia, które nas rozwijają, wzbogacają. Tak uczymy się nowych rzeczy, aby potem służyć radą i pomocą innym.
- **DAŻENIE DO SAMODOSKONALENIA SIĘ**, wolontariusz powinien ustawicznie podnosić swoje umiejętności i doskonalić się wewnętrznie, aby pewniej i skuteczniej pomagać potrzebującym.

Kodeks etyczny wolontariusza

➤ **Być pewnym**

Zastanów się, dlaczego chcesz pomagać innym ludziom.

➤ **Być przekonanym**

Nie oferuj swej pomocy, jeżeli nie jesteś przekonany o wartości tego, co robisz.

➤ **Być lojalnym**

Zgłaszaj sugestie, nie „uderzaj” w innych.

➤ **Przestrzegać zasad**

Nie krytykuj rzeczy, których nie rozumiesz. Może okazać się, że mają swoje uzasadnienie.

➤ **Mówić otwarcie**

Pytaj o rzeczy, których nie rozumiesz. Nie pozwól, by tłumione wątpliwości i frustracje odciągnęły Cię od tego, co najważniejsze, bądź zmieniły w osobę stwarzającą problem.

➤ **Chętnie uczyć się**

Rozszerzaj swoją wiedzę.

➤ **Stale się rozwijać**

Staraj się wiedzieć jak najwięcej o Twojej organizacji i pracy.

➤ **Nie sprzeciwiać się kontroli nad sobą**

Będziesz pracował lepiej i z większą satysfakcją, wykonując to, czego od Ciebie się oczekuje.

➤ **Być osobą, na której można polegać**

Praca jest zobowiązaniem. Wykonuj to, co zgodziłeś się zrobić. Nie składaj obietnic, których nie jesteś w stanie spełnić.

➤ **Działać w zespole**

Znajdź dla siebie miejsce w grupie. Samotnik działający na własną rękę jest mało skuteczny.

**ZGODA RODZICÓW NIEPEŁNOLETNIEGO UCZNIA SP NR 42 W ZABRZU
NA UDZIAŁ W DZIAŁANIACH SZKOLNEGO KLUBU WOLONTARIUSZA**

My niżej podpisani / Ja niżej podpisany/a (w przypadku, gdy opiekę sprawuje jeden rodzic) wyrażamy zgodę na udział naszego dziecka (klasa) w działaniach Szkolnego Klubu Wolontariusza.

ZGODA NA WYKORZYSTANIE WIZERUNKU

Oświadczam również, że zgodnie z art. 81 ust. 1 o prawie autorskim i prawach pokrewnych z 4 lutego 1994r (tekst jedn. Dz.U. z 2006r, nr 90 poz.631 z późniejszymi zmianami) wyrażam zgodę na nieodpłatną rejestrację i wykorzystanie wizerunku mojego dziecka, zarejestrowanego aparatem fotograficznym lub kamerą podczas działań Szkolnego Klubu Wolontariusza w celach publikacji na stronie internetowej szkoły oraz portalu społecznościowym.

Podpisy rodziców/opiekunów prawnych

.....

.....

OŚWIADCZENIE UCZNIA

Ja niżej podpisana/ny oświadczam, iż zapoznałam/łem się z Programem Szkolnego Klubu Wolontariusza oraz deklaruję przestrzeganie zasad związanych z moim uczestnictwem w klubie oraz Karty Etycznej Wolontariusza.

Wolontariusz ma obowiązek respektować zasady SKW takie, jak:

- zasada osobistej pracy nad własnym rozwojem;
- zasada zaangażowania na rzecz potrzebujących pomocy;
- zasada troski o los słabszych;
- zasada równości;
- zasada prawdy, przyjaźni, życzliwości, szacunku.

KARTA ETYCZNA WOLONTARIUSZA

- 1) Będę spełniać zadania związane z przyjętą rolą.
- 2) Nie będę składać obietnic, których nie jestem w stanie spełnić.
- 3) W przypadku niemożności wywiązania się z zobowiązań, poinformuję o tym opiekuna SKW
- 4) Zachowam dyskrecję w sprawach prywatnych, będę unikać zachowań, które mogą być niewłaściwie rozumiane.
- 5) Będę otwarty na nowe pomysły i sposoby działania.
- 6) Wykorzystam szansę poznania i nauczenia się nowych rzeczy od innych osób.
- 7) Nie będę krytykować rzeczy, których nie rozumiem.
- 8) Będę pytać o rzeczy, których nie rozumiem.
- 9) Będę działać w zespole.
- 10) Będę osobą, na której można polegać.
- 11) Będę uczestniczyć w obowiązkowych spotkaniach, odczytywać wiadomości od opiekunów
- 12) Będę pracować na rzecz fundacji, szkoły, potrzebujących, będę brać aktywny udział w akcjach
- 13) Skonsultuję swój udział w pracy wolontarystycznej poza szkołą ze swoimi opiekunami SKW.

.....

KARTA AKTYWNOŚCI WOLONTARIUSZA

WOLONTARIUSZ:

KLASA

OPIEKUN

ROK:

DATA	WYKONYWANE CZYNNOŚCI	GODZINY	PODPIS
ŁĄCZNA ILOŚĆ PRZEPRACOWANYCH GODZIN			

Prosimy o zwrot formularza w ciągu 5 dni roboczych od zakończenia poprzedniego miesiąca

Podpis wolontariusza:

.....

Zatwierdził:

.....